

Nyhedsbrev nr. 55 – Nov./Dec. 2025

Det er herresvært!

"For det ka' vær' herresvært at vær' digital, min ven - men til hekken-fucking-feldt med det, for nu det` jul igen." Frit efter Anders Matthesens "Jul på Vesterbro"

Et juleeventyr er der ikke tale om. Betragt nyhedsbrevet som et snefnug i december. I dag ser jeg på det herresvære i, at være digital. Min påstand og overbevisning er, at børn og unge, ikke *kun* har brug for mindre skærm. For mindre skærm - alene - skaber ikke forandring. Det gør teknologiforståelse. Hånd i hånd med kritisk, selvstændig tænkning, som heller ikke fremmes af mindre skærm.

Hvor svært kan det være at være digital? *Herresvært* er svaret! Mange års digital kolonialisme præger sproget i dag. Vi taler om gaming, SoMe og aldersgrænser, influencers og fearfluencers. Intime relationer med chatbots, hvis følelsesliv minder mere om din emhættes end dit! AI og algoritmer. Doomscroll. Lootboxes. Overvågning. Engagementsøkonomi! Skærmtid. Afhængighed og digitale krænkelser! Trusler og fake news. Børns sikkerhed, men også fællesskaber og venskaber. Underholdning og oplevelser. Streaks og chat med nære og fjerne relationer. Glæde, læring og udvikling. Anerkendelse i sociale netværk på tværs af land, by, køn, etnicitet, alder, indkomst og politisk ståsted. Mange begreber at begribe! Det er herre-komplekst, at være digital!

Der sker noget, når Statsministeren i sin åbningstale siger, at sociale medier stjæler børns barndom og i næste sætning kalder smartphones, for et monster. Mette F. taler i clickbaits. I overskrifter der bærer præg af, at afsenderen kun overkom at læse overskriften. Du undgik at grave et spadestik dybere. Det kaldes **Bekræftelsesbias**. Det smitter og er farligt, hvis ikke det behandles. Det er tendensen til, at søge og huske information, der bekræfter din egen overbevisning. Du læser aldrig hele artiklen, undersøgelsen eller bogen! Og du ignorerer og nedtoner *modstanderens* holdninger. Åndelig oprustning?

Ingen kan længere være i tvivl om, at sociale medier kan være skadelige. Techgiganterne skal reguleres. Børn og unge skal dannes i brug af sociale medier. Det samme kunne vi med fordel forlange af voksne! Husk alligevel på, at platformene vi *hænger ud på*, er andet og mere end tynde piger på TikTok. Eller usunde mandefællesskaber. Platformene er en livlinje for dem, hvor alternativet er ensomhed. Det skal også med!

Mindre skærm? Ikke alene. Eller uden oprustning og opgradering af kritisk tænkning og bedre dømmekraft. Empowerment. Hjælp til selvhjælp. Vi skal blive kritiske brugere af digitale platforme. Det vil styrke vores demokrati, vores børn og alle os andre.

Når jeg besøger en klasse er det mest interessante altid, at lade eleverne komme til orde. Min opgave er ikke at fortælle dem, hvem "generation online" er. Det ved de godt. De imponerer mig hver gang, med forståelse af både sig selv og andre omkring dem. Med op til 256 utøjlede gigabytes i lommen er der brug for, at du "digi-taler" med dit barn. Alt kan ske når det er jul... Glædelig jul og tak for at du læste med!

Anbefalinger: Links, litteratur, podcast, musik, film og dokumentarer:

Podcast:

[ELEKTRONISTA - Kunstig intelligens, samfund, teknologi og mennesker](#) – Vejlø deler fremtidstanker og trends.

[Podcasts | Morten Münster](#) – Morten behandler verden med en helt særlig tilgang.

[Forstå internet-memes, -kultur og -fænomener med ny vodcast - Center for Digital Pædagogik](#) – Her kan du blandt andet høre om memes som "six-seven" (67) og m.m.

Dokumentarer:

[Subject | Se online her | DRTV](#) – Om hvor livsomvæltende det er at få sit liv skildret på skærmen.

[Hacking Hate | Se online her | DRTV](#) – Sociale medier tjener penge på had.

[Geniale hverdagsobjekter: Sæson 1 | Se online her | DRTV](#) – 3 sæsoner om hverdagens smarte opfindelser.

[Det farlige liv på mobilen | Se dokumentaren her | TV 2 Play](#) – Sociale medier i et børneliv.

Litteratur:

Morten Münster: Afdelingen for magisk tænkning – *det utrolige potentiale i middelmådighed*

Vincent F. Hendricks: Hvad anser vi som det helt nødvendige for et meningsfuldt liv? Og hvordan hænger det, vi betragter som nødvendigt, sammen med, hvad der reelt er muligt?

Lene Tanggaard, Thomas Aa. Rømer & Svend Brinkmann: Trivsel tur retur. Bare vigtigt!

Dennis Lindholm Nielsen, Digital dannelseskonsulent, 30180539 [Digital dannelse](#)